

Role Institutu vzdělávání a poradenství v rozvoji a evaluaci pedagogických kompetencí vyučujících a studentů doktorských studijních programů na České zemědělské univerzitě v Praze

1 Význam pedagogického vzdělávání v akademickém prostředí

Rozvoj pedagogických kompetencí vysokoškolských učitelů je velice žádoucí, avšak není legislativně ukotven. To znamená, že kromě dvojjediné role akademiků (činnosti ve vědě a výuce) zasluhuje právě pedagogická role náležitou pozornost, a to vůči sobě samé, zejména vzhledem k monitorování kvality vysokoškolské přípravy studentů a studentek. Rovněž vykazování míry studijní úspěšnosti, respektive neúspěšnosti studentů a studentek ve vysokoškolské edukaci, klade na vysokoškolské učitele nejen potřebu zodpovědnosti, ale i nároky na jejich ochotu a motivaci k pedagogickému vzdělávání. Excellence v oboru má nyní možnost komplementarity s pedagogickou průpravou.

Institut vzdělávání a poradenství (dále jen IVP) dlouhodobě nabízí příležitost k profesnímu rozvoji nejen vysokoškolských učitelů, ale i studentů a studentek doktorského studia napříč celou Českou zemědělskou univerzitou v Praze (dále jen ČZU). Opírá se přitom o profesní standard založený na kompetencích publikovaný Vašutovou (2004). Zejména jsou rozvíjeny kompetence obecně pedagogické, komunikativní a prezentační, didaktické a psychodidaktické.

Pro optimální rozvoj kompetencí se IVP zaměřuje na několik zpětnovazebních mechanismů jako základ pro reflexi a sebereflexi edukační činnosti vysokoškolských učitelů i studentů a studentek univerzity. K dispozici má evaluační dotazníky pro každý semestr, výstupem je každoroční souborná evaluační zpráva. Dále institut využívá analýzu microteachingu u studentů a studentek doktorského studia, tedy pořizování videozáznamů a jejich rozbor. Jako jedna ze součástí systému evaluace výuky na univerzitě je pedagogům nabízena rovněž hospitační činnost ve výuce (tzv. pedagogem volitelná, dobrovolně vyžádaná hospitace) s detailní analýzou jejich edukační činnosti. Účelem není kontrola pedagogů, hospitace je totiž metodického charakteru. Její součástí je pohospitační rozhovor vyučujícího a hospitujícího směřující k zlepšení pedagogické účinnosti výuky.

Velkou oporu má IVP přímo u vedení univerzity, které v rámci projektů a kurzů prostřednictvím zaměstnanců institutu nabízí a realizuje pedagogické vzdělávání vysokoškolských učitelů. Samotný IVP rozvíjí různé pomůcky, respektive multimediální studijní opory pro profesní rozvoj vysokoškolských učitelů. Snahou institutu je veškeré zkušenosti s vysokoškolskou pedagogikou předložit univerzitě v chystané koncepci rozvoje pedagogických kompetencí s ambicí pravidelné a systematické edukace prostřednictvím volby nabízených modulů.

2 Dosavadní zkušenosti institutu s pedagogickým vzděláváním akademiků a studentů doktorského studia

Zmíněný Institut vzdělávání a poradenství vznikl v roce 2005 transformací z tehdejší katedry pedagogiky. Vzniklo tím rektorátní pracoviště, od roku 2017 se statusem vysokoškolského ústavu. Jedná se o univerzitní součást podílející se na řadě edukačních aktivit určených nejen pro své studenty bakalářských studijních programů (Kariérové poradenství a vzdělávání, Učitelství praktického vyučování), ale institut rovněž každoročně otevírá program celoživotního vzdělávání Studium učitelství odborných předmětů (doplňující pedagogické studium pro zájemce z řad studentů univerzity), garantuje činnost univerzity třetího věku vybraných fakult, Poradenského střediska univerzity pro studenty se speciálními potřebami, zapojen je do spolupráce s celouniverzitním kariéřním centrem, v případě rozvoje pedagogických kompetencí se institut podílí na vzdělávání zaměstnanců a doktorandů univerzity.

Jde-li o aktuální zkušenosti institutu s pedagogickým vzděláváním zaměstnanců univerzity, zmínit lze např. jeho úzkou spolupráci s Oddělením pro kvalitu vzdělávací a tvůrčí činnosti. IVP se tak podílel na zajištění rozvoje znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků univerzity prostřednictvím volitelných vzdělávacích akcí vycházejících především z výsledků evaluace výuky studenty a pedagogy ČZU předešlých let (dále viz níže), a z analýz aktuálních vzdělávacích potřeb pedagogů a ostatních zaměstnanců univerzity.

V roce 2019 institut nabízel dva kurzy s dobou trvání 90 minut. Obsahem prvního s názvem *Aplikace didaktických zásad* bylo představení didaktických zásad jako soustavy individuálně formulovaných, vzájemně propojených, doplňujících se a podmiňujících požadavků na efektivně vedený proces učení rozšířený o konkrétní praktické příklady dle odborného zaměření účastníků

kurzu. Druhý kurz s názvem *Stres a jeho zvládní* téma představil charakteristikou náročných životních událostí a psychologickou, fyziologickou a behaviorální reakcí na stresory. Účastníci měli možnost seznámit se se škálou závažných životních událostí, byly jim představeny vybrané osobnostní styly jako mediátory stresových reakcí a jednotlivé strategie zvládní stresu, techniky a tipy, jak se stresem pracovat a jak se mu bránit.

Vzhledem k opatřením souvisejícím s nálezou COVID-19 byla realizace kurzů poskytovaných institutem přerušena a další se konaly v roce 2021, a to formou online webinářů. Bylo však možné paralelně využít vzdělávacích akcí dalších pracovišť univerzity či jiných univerzit tak, jak je tomu doposud.

V červnu 2021 institut pro zájemce z řad zaměstnanců a doktorandů uskutečnil online kurz na téma *Student na vlastní pohon – sebeřízené vzdělávání na vysoké škole*, věnovaný přístupu studentů vysoké školy ke vzdělávání, s důrazem na jejich vlastní odpovědnost a samostatnost. Představeny byly vybrané psychologické koncepty týkající se motivace, odpovědnosti a self-efficacy, které mohou pedagogům napomoci efektivně řešit modelové situace, jímž jsou v terciárním prostředí vystaveni. Vzhledem k významu problematiky se v září téhož roku uskutečnila online vzdělávací akce s názvem *Systém a pravidla podpory studentů se specifickými poruchami učení při vysokoškolském studiu* akcentující poradenskou a edukativní podporu studia studentů ČZU se specifickými poruchami učení a celkově přístup k nim. Z dalších vzdělávacích aktivit institutu rozvíjejících kvalitu vzdělávací a tvůrčí činnosti lze za rok 2021 zmínit ještě seminář *Konfliktní situace a jejich zvládní* či workshopy *Implementace přenositelných kompetencí do studijního programu*, *Didaktické testování a Open Book Exam* a *Humboldtův odkaz dnes? Základní otázky vysokoškolské pedagogiky a didaktiky*.

Nedílnou součástí činnosti IVP je tvorba elektronických vzdělávacích materiálů. V srpnu 2020 pedagogové institutu ve spolupráci s Centrem audiovizuální podpory ČZU vytvořili vzdělávací videa pro zaměstnance univerzity. Jednalo se o další z akcí IVP, která měla za společný cíl přispět ke zvyšování pedagogických kompetencí, především těch pedagogických, didaktických, komunikativních a profesně a osobnostně kultivujících – zaměřením na zásady profesní etiky, vzorce profesního chování, osobnostní předpoklady pro kooperaci s kolegy, sebereflexe na základě sebehodnocení a hodnocení různými subjekty apod. Videokurz *Pedagogem na vysoké škole, aneb jak využívat pedagogickou komunikaci a jak si připravit výuku* kladl důraz na pedagogickou

komunikaci, didaktickou přípravu na výuku a pedagogickou komunikaci a didaktickou přípravu na výuku v online prostředí. Další videokurz „Přístup studentů k učení“ představil základní přístupy studentů k učení a měl za cíl též naučit posluchače používat specifické strategie, jak pracovat s různými typy studentů, aby bylo dosaženo co nejvyššího standardu kvality výuky a celkových výsledků učení. Zvýšit produktivitu a kvalitu písemného projevu pedagogů a doktorandů s ohledem na normu ČSN 01 6910 je možné prostřednictvím videokurzu „Efektivní písemná komunikace“. Účastníci si osvojí komunikační dovednosti v oblasti obchodního styku i v oblasti styku občana s úřady. Kurz vede ke zlepšení jejich kultivovaného písemného projevu z hlediska odborné stylizace, věcné, a především gramatické správnosti.

Kromě rozvoje kompetencí akademických pracovníků má institut víc jak patnáctiletou zkušenost se vzděláváním studentů doktorského studia vybraných fakult ČZU, mnohdy tedy i těch, kteří na univerzitě zůstanou působit na pozicích začínajících pedagogických a vědeckých pracovníků. Zpočátku byl předmět *Didaktické a prezentační dovednosti* studentů doktorských studijních programů fakult, prezenční a kombinované formy studia, realizován pouze jako volitelný. Postupem času několik fakult předmět zařadilo jako povinnou součást prvního semestru doktorského studia. Také počet zapsaných studentů se postupně zvyšuje, z původních několika desítek na dnešních 70–100 studentů za semestr, přičemž přibližně třetina z nich připadá na zahraniční studenty univerzity. To vedlo k tomu, že od roku 2018 je předmět vyučován paralelně v českém a zároveň v anglickém jazyce (viz Tabulka 1).

Tabulka 1

Počet zapsaných a úspěšně ukončených doktorandů předmětu Didaktické a prezentační dovednosti od akademického roku 2015/2016

Akademický rok	Studentů zapsaných na předmět	Počet absolventů předmětu – celkový	Z toho zahraničních absolventů
2015/16	101	71	2
2016/17	108	77	9
2017/18	91	67	10
2018/19	96	71	23
2019/20	112	92	38
2020/21	94	79	24
2021/22	75	58	25
Celkem	677	515	131

Předmět je koncipován jako multidisciplinární, jako úvodní vstup a vhled do problematiky vysokoškolské pedagogiky, didaktiky a prezentačních dovedností. Hlavním cílem předmětu je motivovat studenty, aby byli schopni reflektovat ve své výuce základní didaktické principy a byli schopni vlastní sebereflexe a evaluace výuky obecně. Důležité je, aby si byli vědomi cílů jimi vedené výuky, aby byli schopni sebekriticky reflektovat verbální a neverbální projevy jejich prezentace, a to nejen ve výuce, ale například i při obhajobě výsledků jejich tvůrčí činnosti ve vědeckých kruzích. Proto předmět zahrnuje základy vysokoškolské pedagogiky a didaktiky, základy pedagogické psychologie, základy evaluace a edukometrie, základy prezentačních dovedností a rétoriky, základy IT dovedností ve vzdělávání. Bezpodmínečně nutný je praktický nácvik didaktických a prezentačních dovedností.

Předmět je pojat jako kontaktní s domácí přípravou. Kontaktní interaktivní část sestává z šestnácti hodin probíhajících dvakrát po dvou dnech (tzn. celkem 4 dny po 8 hodinách). Obsažena je jak teoretická výuka (dopolední interaktivní přednášky na vybraná témata – např. základy vysokoškolské výuky, evaluace výuky a zjišťování výsledků vzdělávání, příprava prezentace na vysokoškolskou výuku, osobnost vysokoškolského pedagoga a jeho kompetence, komunikace pedagog - student v procesu vzdělávání, psychologické aspekty komunikace, digitální technologie ve vzdělávání apod.), tak praktická odpolední cvičení – tzv. microteachingy. Pro zintenzivnění výuky jsou studenti rozděleni na cvičení do několika paralelních skupin. U každého studenta je pořízen videozáznam, následovaný jeho skupinovou analýzou a studentovou sebereflexí. Lze tak poukázat na nezbytné aspekty vysokoškolské výuky a upozornit na pozitiva a negativa jejich vystoupení. Studenti prezentují dva typy výstupů, a to ukázkou vlastní výuky (volí ukázkou výuky přednášky nebo cvičení dle jejich preference) a na prezentaci výzkumné zprávy (obhajoba kvalifikační práce, ukázkou výstupu na konferenci apod.). Předmět studenti zakončují komisionální zkouškou rozdělenou na písemnou a ústní část. Ověřovány jsou jejich znalosti i dovednosti včetně sebereflexe a jejich možného budoucího využití ve vzdělávací a tvůrčí činnosti.

Ze zpětné vazby od studentů je patrné, že zařazení předmětu do jejich studijního plánu vnímají kladně, především pokud během doktorského studia rovněž vyučují a tedy vedou přednášky, cvičení či exkurze. Kvitují i možnost vyzkoušet si, mnohdy poprvé, svoji prezentaci výzkumu na konferenci i ukázkou vedení vlastní výuky, ke které jednak dostanou okamžitou zpětnou vazbu co do jejich verbálních, neverbálních projevů a technického provedení

prezentace, jednak mají jedinečnou možnost zhlédnout svůj vlastní výkon se všemi klady i případnými nedostatky. Právě možnost zažít, pozorovat a sdílet výkony své i ostatních doktorandů ve skupině je to, co je posouvá v prezentačních dovednostech, rétorice i didaktice přípravy výuky, včetně využití četných IT nástrojů a prezentačních prostředí, a vede je k uvědomění si všech aspektů vedení vysokoškolské výuky.

3 Zapojení institutu do evaluace vysokoškolské výuky

Podobně jako při jiných lidských činnostech je i v oblasti vzdělávání na všech jeho úrovních třeba komplexně a odborně posuzovat efektivitu a kvalitu probíhajících procesů a dosahovaných výsledků. Evaluace zde tak není pouhým hodnocením či posuzováním, ale v širší souvislosti jde o systematické a komplexní zjišťování, porovnávání a vysvětlování dat charakterizujících stav, kvalitu a efektivnost vzdělávacích systémů, vzdělávacích procesů, vzdělávacích projektů, výsledků vzdělávání. Představuje klíčovou roli pro případné korekce a inovace vzdělávací soustavy a pro strategie plánování jejího rozvoje (Němejc & Smékalová, 2016a; Němejc & Smékalová, 2016b; Němejc, 2021).

Česká zemědělská univerzita v Praze má v oblasti evaluace výuky (též vnitřního hodnocení kvality vzdělávací činnosti) dlouholetou tradici. Evaluace výuky a zajišťování zpětnovazebních mechanismů v oblasti vnitřního hodnocení kvality vzdělávací činnosti na ČZU jsou řízeny Oddělením pro kvalitu vzdělávací a tvůrčí činnosti. Evaluace výuky probíhá na půdě univerzity s využitím řady metod a evaluačních nástrojů zaměřených na názory posluchačů na studované předměty, průběh a podmínky výuky, na činnost přednášejících a cvičících pedagogů, dále na sebereflexi pedagogů, pokud jde o jejich vlastní práci, a zároveň jejich názory na činnost studentů a na podmínky, ve kterých svoji výuku uskutečňují (Němejc, 2017).

Za účelem posouzení a porovnávání výsledků (např. v čase, mezi jednotlivými součástmi) vztahujících se k efektivitě a kvalitě vzdělávacího procesu byl na univerzitě zaveden jednotný systém evaluace výuky využívající standardizovaných postupů. Konkrétně se jedná o anonymní názory studentů ke všem v daném semestru zapsaným předmětům prostřednictvím elektronického Univerzitního informačního systému (UIS), dále o tzv. rozšířenou anonymní evaluaci vybraných předmětů studenty a pedagogy, jejíž realizací a metodickým řízením je pověřen IVP, který tento systém realizuje od akademického roku 2006/2007. Neméně důležitou součástí systému je orientace na názory absolventů univerzity.

Ve zkratce lze uvést, že cílem výše zmíněné rozšířené evaluace studijních předmětů je zjišťování názorů studentů na průběh a podmínky výuky na fakultách/univerzitě a rovněž zjišťování názorů pedagogů na vlastní práci, na činnost studentů a na podmínky, ve kterých výuku realizují. Dále je pak účelem poskytnout všem zainteresovaným aktérům vzdělávání obraz o současném pohledu studentů i pedagogů na vzdělávací proces se snahou o maximální zkvalitnění a zefektivnění vzdělávacího procesu na univerzitě. Výsledky jsou vztaženy ke konkrétním předmětům a jsou zpracovány jako zpětná vazba jednak pro dotčené pedagogy, dále jsou využívány managementem univerzity a jejích jednotlivých součástí, garanty studijních programů, garanty studijních předmětů, vedoucími příslušných kateder apod. Do akademického roku 2019/2020 byl základním evaluačním nástrojem u studentů a vyučujících na přednáškách a cvičeních a v kombinované formě studia tištěný anonymní dotazník, vyplňovaný v třetí čtvrtině semestru přímo ve výuce za asistence zadavatele z IVP. Za účelem modernizace evaluačních procesů a zefektivnění získávání zpětné vazby od respondentů byla evaluace výuky elektronizována a převedena rovněž do prostředí Univerzitního informačního systému (UIS). Od akademického roku 2020/2021 tak je pro studenty a pedagogy možné u předmětů zařazených do šetření vyplnit rozšířenou evaluaci vybraných předmětů pohodlně a odkudkoliv.

Z výsledků posledního vyhodnoceného období, které bylo nestandardní z důvodu pandemie COVID-19, lze pro ilustraci zmínit, že studenti ČZU kladně hodnotili dostatečnou dostupnost studijní literatury, elektronické podpory studia a dalších informačních zdrojů, pozitivně vnímali poskytnutí všech potřebných informací k organizaci výuky pedagogy na začátku semestru, kladné názory převažovaly na schopnost vyučujících upozornit na to, co je v předmětu důležité, pedagogové dle studentů podporovali jejich samostatnost, studenti vnímali, že byli hodnoceni objektivně. Na druhou stranu výsledky evaluace upozornily na slabiny výuky z perspektivy studentů, které byly odhaleny např. u podpory výuky předmětů praxí (v tomto případě zdůvodnitelné ztíženými podmínkami vlivem koronavirové pandemie), u podněcování studentů k týmové práci, či u zprostředkování příkladů a vlastních pedagogových zkušeností, včetně těch zahraničních.

Jedním z vhodných nástrojů pro doplnění komplexních evaluačních procesů univerzity je od akademického roku 2010/2011 hospitační činnost ve výuce. Na univerzitě se v rámci evaluací jedná o volitelný, pedagogem vyžádaný

a Institutem vzdělávání a poradenství realizovaný nástroj. Účelem tohoto druhu standardizovaného pozorování s následným rozбором výuky a rozhovorem mezi akademickým pracovníkem a hospitujícím zaměstnancem institutu je zlepšit pedagogickou efektivitu učitelů se zaměřením na realizaci výuky z hlediska její formy a průběhu, na oborově specifické, didaktické a pedagogické kompetence učitelů, a na jejich prezentační dovednosti a verbální a neverbální komunikaci. Z několikaletých zkušeností je zřejmé, že výuku dosud hospitovaných pedagogů lze považovat za zdařilou, vedenou s odbornými znalostmi, avšak u některých s určitými nedostatky zejména v didaktice a komunikaci se studenty. Jisté mezery v kompetencích akademických pracovníků lze pro zajištění kvality vysokoškolského vzdělávání posílit promyšlenou přípravou na výuku po didaktické, organizační a manažerské stránce (zdůraznit formulaci cílů, strukturu výuky, vytvořit prostor pro zpětnou vazbu, zapojovat aktivizační metody, podporovat kreativní myšlení a samostatnost studentů), důrazem na kvalitu mluveného jazyka (spisovnost, bez plevelných slov a přídechů, intonace řeči apod.). Kvalitu přípravy na vyučování a vzdělávacího procesu lze zvýšit využitím dostupných nástrojů a možností na úrovni univerzity či jednotlivých fakult a institutu. Zmínit lze činnost a podporu Oddělení pro kvalitu vzdělávací a tvůrčí činnosti, vzájemnou spolupráci s proděkaný pro studijní a pedagogickou činnost, pro kvalitu, s vedoucími kateder, čerpat lze z anonymní zpětné vazby studujících za každý semestr k pojetí vyučovaných předmětů, podmínkám výuky a působení pedagogů. Doporučením je účastnit se vzdělávacích akcí pravidelně nabízených institutem a univerzitou.

Jak bylo zmíněno výše, zavedený systém nemá za cíl kontrolní činnost. Jeho účelem je podpora pedagogů, zjišťování a zajišťování kvality a efektivity výuky ve spolupráci s ostatními odděleními a součástmi univerzity. O tom, jak zavedený systém funguje, se mohou členové akademické obce kromě jiného informovat také prostřednictvím Zpravodaje České zemědělské univerzity v Praze (např. Němejc, 2017; Němejc, 2021). Pro detailnější vhled do evaluace vysokoškolské výuky a vyhodnocení hospitační činnosti v rámci univerzity lze odkázat např. na příspěvek věnovaný srozumitelnosti vysokoškolské výuky (Němejc & Smékalová, 2016a), pedagogické způsobilosti vysokoškolských učitelů (Němejc & Smékalová, 2016b), či hospitační činnosti na univerzitě (Němejc, Smékalová, & Tomšíková, 2020).

4 Koncepce pedagogického vzdělávání akademiků univerzity

Rozvoj kompetencí vysokoškolských vyučujících má na univerzitě své opodstatnění a jejich zájem o různé druhy vzdělávání dlouhodobě trvá, což vyplývá i z evaluací uskutečněných vzdělávacích akcí. Pozitivně je účastníky hodnocena například možnost zapojit se do diskuzí vybraných témat, nácvik potřebných dovedností, možnost sdílet příklady dobré praxe, mezifakultní výměna zkušeností, náměty a doporučení pro rozvoj pedagogických kompetencí samostudiem či pohled na možné přístupy k působení v akademickém prostředí. S ohledem na šíři problematiky vzdělávání vysokoškolských učitelů a doktorandů jsou institutem připravována stále nová témata vzdělávacích aktivit, která dotváří mozaiku vzdělávacích potřeb zaměstnanců univerzity.

Pojetí aktuálně připravovaného dalšího vzdělávání nabízeného institutem vychází z předpokladu, že profesní rozvoj jedince probíhá po celou délku kariérní dráhy. Odbornou a vědeckou kvalifikaci doplňuje široká škála dalších příležitostí učit se a rozvíjet. Významnou roli sehraává také spolupráce jedince se zkušenějšími kolegy, výměna příkladů dobré praxe nebo poskytování formativní zpětné vazby v rozličné podobě (intervize, supervize, výstupy evaluačního šetření aj.). Zamýšlená nabídka dalšího vzdělávání je ve fázi příprav na úrovni institutu. Po projednání a schválení příslušnými orgány univerzity by měla tvořit logicky uspořádaný, přitom otevřený celek složený z jednotlivých kurzů a modulů. Pojem kurz je chápán jako ucelený vzdělávací program, který vede k zisku kompetence nebo úplné profesní kompetence, případně uschopňuje daného pracovníka ke kvalifikovanému výkonu práce na určité pozici nebo ve vazbě na určité pracovní úkoly a situace. Kurz se skládá obvykle z více modulů v rozsahu zpravidla několika vyučovacích hodin. Z důvodu různého účelu a cílové skupiny se mohou vyskytovat rozdíly v délce kurzu (hodinová dotace), způsobu ukončení (certifikát aj.) nebo organizační formy (prezenční, on-line, distanční či kombinovaná). Moduly, ve srovnání s kurzem, by představovaly dílčí a krátkodobější vzdělávací akce v rozsahu několika vyučovacích hodin, jejichž cílem je dosažení dílčí dovednosti nebo výstupu (například zvládnutí určité metody výuky, postupu, technologie apod.). Moduly na sebe mohou navazovat (například teoretický úvod a cvičení), lze ale také v některých případech absolvovat modul samostatně jako jednorázovou vzdělávací akci. Důležitým východiskem navrhované koncepce dalšího vzdělávání jsou následující principy:

- respekt k osobnosti účastníků dalšího vzdělávání, jejich autonomii a odpovědnosti za vlastní profesní rozvoj, díky němuž přispívají k udržení vysoké kvality pedagogické činnosti a prestiži univerzity;
- flexibilita forem a metod výuky tak, aby bylo další vzdělávání efektivní, nezatěžovalo zbytečně časové možnosti účastníků a bylo možné jej sladit s dalšími pracovními povinnostmi a osobním životem;
- vazba nabízených kurzů na potřeby praxe, možnost aplikace získaných vědomostí a dovedností do výuky, průběžné zjišťování vzdělávacích potřeb zaměstnanců a studentů univerzity;
- kolegiální učení a otevřenost, které umožní v rámci učící se komunity výměnu zkušeností a vzájemné obohacování;
- modulární uspořádání, které dovoluje plánovat si vlastní vzdělávací cestu od základních po rozšiřující spektrum pedagogických a didaktických dovedností.

V základní koncepci je počítáno s dalším vzděláváním pro zaměstnance, eventuálně studenty univerzity. Perspektivně bude nabídka rozšířena také o vzdělávací akce vedené v anglickém jazyce. Účastníky vzdělávacích akcí jsou jak zaměstnanci velmi zkušení a kompetentní, kteří přinášejí inspirace pro zlepšování pedagogické činnosti a sami představují dobrý vzor pro ostatní, tak ti, kteří první zkušenosti teprve sbírají. Jinými slovy, mnozí akademičtí pracovníci univerzity již některé kurzy zaměřené na didaktické a prezentační dovednosti absolvovali a necítí potřebu se jich znovu účastnit, jiní naopak žádné další vzdělávání zatím v oblasti pedagogiky a didaktiky neabsolvovali. Nabídka dalšího vzdělávání by tak měla tvořit logicky uspořádaný, přitom otevřený celek složený z kurzů a modulů v rozsahu několika vyučovacích hodin, s možností jejich výběru dle vlastních vzdělávacích potřeb jedince. Z důvodu různého účelu a cílové skupiny se mohou vyskytovat rozdíly v délce kurzu/modulu (hodinová dotace), způsobu ukončení (certifikát aj.) nebo organizační formy (prezenční, on-line, distanční či kombinovaná). Snahou institutu aktuálně je veškeré zkušenosti s vysokoškolskou pedagogikou předložit managementu univerzity v připravované koncepci zaměřené na rozvoj pedagogických, didaktických, psychodidaktických a komunikativních a prezentačních kompetencí s ambicí pravidelné a systematické edukace vyučujících a ostatních zaměstnanců univerzity prostřednictvím možné účasti na nabízených vzdělávacích akcích.

5 Závěr

Institut vzdělávání a poradenství zajišťuje řadu edukačních činností pro studenty, účastníky U3V, pedagogy z cvičných škol pro realizaci pedagogických praxí, partnery univerzity. Kromě toho je zapojen do evaluačních procesů univerzity a rovněž dlouhodobě nabízí příležitost k profesnímu rozvoji nejen vysokoškolských učitelů, ale i studentů a studentek doktorského studia napříč celou univerzitou. Tím jsou doplňována a akcentována témata univerzity, která jsou zaměřena převážně na „life sciences“, o témata společenskovední s důrazem na celoživotní učení. V tomto ohledu tak má IVP nezastupitelné postavení i roli v rozvoji a evaluaci kompetencí akademických pracovníků, ostatních zaměstnanců i studentů doktorských studijních programů univerzity. Pozitivní je fakt, že rozvoj kompetencí zaměstnanců a doktorandů má na univerzitě své opodstatnění, u managementu univerzity i jejích jednotlivých součástí má výrazné zastání, a že zájem o různé druhy vzdělávání dlouhodobě trvá. Z toho důvodu jsou institutem průběžně připravována nová témata vzdělávacích aktivit, která dotváří portfolio vzdělávacích potřeb zaměstnanců univerzity, v přípravě je i návrh ucelené koncepce dalšího vzdělávání zaměstnanců univerzity.

Karel Němejc¹, Lucie Smékalová², Kateřina Tomšíková¹, Jitka Jirsáková²

¹ *Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, Katedra pedagogiky*

² *Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia*

Literatura

- Němejc, K., & Smékalová, L. (2016a). Evaluation of comprehensibility of teaching and learning to learn competence. In *The 13th international scientific conference: Efficiency and responsibility in education (ERIE)* (s. 421–428). Czech University of Life Sciences Prague, Faculty of Economics and Management.
- Němejc, K., & Smékalová, L. (2016b). Evaluation of teaching competence of university teachers. In *ICERI2016 proceedings of the 9th international conference of education, research and innovation* (s. 7919–7925). IATED Academy.
- Němejc, K. (2017). Evaluaci výuky na ČZU realizuje Institut vzdělávání a poradenství již více než deset let. *Živá univerzita. Zpravodaj České zemědělské univerzity v Praze*, (3), 20–21.
- Němejc, K., Smékalová, L., & Tomšíková, K. (2020). The significance of evaluation of teaching competences of university teachers for setting and ensuring the quality of teaching: results

of long-term evaluation processes. In *INTED2020 proceedings 14th international technology, education and development conference* (s. 1551–1557). IATED Academy.

Němejc, K. (2021). Evaluace ve vzdělávání neznamená pouhé hodnocení. *Živá univerzita. Zpravodaj České zemědělské univerzity v Praze*, (3-4), 50–51.

Vašutová, J. (2004). *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Paido.